

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 8 frt. — Félévre 4 frt. — Negyedévre 2 frt.
Néptantóknak egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. Molnár Gyula.

Megjelenik hetenkint kétszer: vasárnap és esütőtűrkön.

Szerkesztőség: Csendes-utca, TÓTH-féle ház.

Kiadóhivatal: Csendes-utca OLÁH-féle ház.

A miniszterelnök beszéde Nagyváradon.

Nagy kíváncsisággal eltelve várakozott az ország Tisza Kálmán megígért nagyváradai beszédére.

Hogyan lett volna nagy a kíváncsiság nyomorúságos állami viszonyaink közepett az iránt, a mit az ország miniszterelnöke s pénzügyminisztere fog mondani? Kíváncsi volt arra mindenki, hogy ugyan tud-e, s mit tud az ígéretek nagymestere szemben a 12 éves mind-egyére súlyosabbra való állami bajokkal megnyugvásul mondani, — s a mit oly szándékból mond, vajlon megnyugtató lesz-e?

Éppen nem látszott lehetetlennek lendületes szónoklatban reményt önteni a csüggedők szívébe. Hiszen a beszéd csak beszéd, s a tettek később fogják azt meghazudolni. Előre akad a beszédnek hívója. — De Tisza Kálmán ezt a nagy várakozást és kíváncsiságot, melyet egy sikeres, meleg hangu szónoklattal ki lehetett volna elégíteni, — egy száraz, szónoki tekintetben hétköznapi, politikai szempontból üres diktózióval fizette ki, — melyet tiszta szívből aligha éljenek meg valóságos párt hívei is.

A mit mondott, vajmi kevés megnyugtatót tartalmazott, s — a mint mondotta — éppen deprimáló hatást gyakorolt.

Bennünk legalább sajtáságos érzést keltett az elolvasott beszéd, melyből, — mint Tisza Kálmán minden eddigi beszédéből kiértett — a gyakorlott debatter, de, mely benne azt a hatalmas miniszterelnököt, ki oly erőszakot tud kifejteni kormányon maradására érdekében, föl nem tűntette.

Miben is áll tehát az ő rendkívüli ereje, ha nem szavainak varázserejében?

Tettei csak ellene szólnak. — A 12 éves kormányzás csak tehetetlenségéről szóló szégyenségi bizonyítvány. . . . Lehet egy nemzetet közönséges eszközökkel, — erőszakkal arra kényszeríteni, hogy megtűrjön maga fölött egy tehetetlen kormányt?

Ime a tanúság! —

De hát voltaképen mit is mondott Tisza, a miniszterelnök? — Semmit. Programot a jövőre nézve nem adott. E helyett beszélt a pénzügyminiszter. — Mint-hogy pedig az ország pénzügyi helyzete a minden téren észlelhető bajok közepette a legsúlyosabb. — mi igen meg lennének elégedve, ha ennek orvoslására nyújtott volna Tisza Kálmán pénzügyminiszter reményeket.

Azonban mindaz, amit mondott, kevés arra, hogy a válságos jövő rémeit elriasztalassa.

Beszélt szigorú takarékoságról s a bevételek fokozásáról. — De hát ilyesmit minden pénzügyminiszter mondott 12 év óta — és soha se lett semmi eredménye.

Minden pénzügyminiszter arról regélt, hogy takarékos lesz s növelni fogja az ország bevételeit. De a takarékoság helyett a pazarlás, s a bevételek növekedése helyett, azok csökkenése állott be.

Ennélfogva már most ha hitelt lehet adni, a mit a jelenlegi pénzügyminiszter mond, akkor inkább Tisza Kálmán személyének szólna a bizalom. De hát mivel érdemelte ő ezt ki?

Azonban jól van ez így. Ha személyisége súlyát akarja latba vetni, hogy az eddigi csalódások után higgyünk; isten neki! Hinni fogunk! De hát mi lesz velünk, ha újra csalódnunk fogunk? — Vajjon menni fog-e akkor? — Bizonyára menni, s azzal mit nyertünk? — Hogy a pénzügyi baj gyogyíthatatlanná válék.

Ennél fogva tehát nagy okunk van inkább hinni, mint kétkedni pénzügyi politikájában, mert ezáltal már nem lesz többé módunkban azzal segíteni a bajon, hogy a pénzügyminisztert elcsapjuk, hanem az ő kudarcra egyszersmind az állami tönköt jelenti. Lenni vagy nem lenni: ez itt a kérdés. Tisza magára vállalta, hogy megoldja. Bizzunk benne!

S mivel akarja ezt elérni?

Dohány monopoliom és szeszadó.

De hát mi boszorkány mesterséget akar Tisza a dohány monopoliommal és szeszadóval tenni, hogy azzal óriási deficitünket fedezze? — Megengedjük: lehet e téren sokat tenni, de eleget aligha.

Az egész rendszert meg kellene változtatnia s pénzügyi politikánkat más alapokra fektetni, ha a mi pénzügyi helyzetünkben az egyensúlyt helyre akarja állítani. Ilyen messzeható reformoktól Tisza még csak nem is szólt.

Ennél fogva tehát előre meg lehet jósolni hogy Tisza Kálmán pénzügyminiszter nem lesz szerencsésőbb elődeinél.

A dohány monopoliommal akár termény-adó-emelést akár fogyasztási adót akar életbe léptetni, valami nagy eredményt elérni nem fog.

A szeszadóra nézve tervezett reformokról pedig mélyen hallgat. De ez a hallgatás eléggé érthető.

Azonban nem kritizáljuk a módot és eszközöket,

melyekkel Tisza a pénzügyi helyzetet 12 év után végre megörvösölni igéri. — Őt év eléggé nagy idő arra, hogy az alatt az igéret egy része bevaltassék.

Figyeljen az ország! Olvassa figyelemmel az ígéretek — győződjék meg arról később: — igazak voltak-e vagy se?

Ha igazaknak bizonyultak, — akkor adjunk hát a magyarok istenének, hogy nekünk Tisza Kálmán pénzügyminisztert adta, miután a kormányelnök előddig semmi jót, csak esupa rosszat s kárhatosat alkotott. — Tegye mindezt jóvá a pénzügyminiszter.

De ha azt a mit a kormányelnök vétett a haza ellen, most a pénzügyminiszter megtette. — akkor van-e a történelemnek elég sújtó igazságszolgáltatása megbélyegezni a Tisza-erát?

Legyen tehát! — A rossz beszédéből vegyük ki a jót. Elvégre a hit is üdvözít. Higgyünk, — mert hisz ebből állott Tisza eddigi politikája, hogy hitegetett. Higgyünk ismét — mindaddig, míg a tények kérelhetlen logikája össze nem rombolja a hit tellegvárát s előtűnik állandó rideg meztelenségében a zord való, az anyagi és az erkölcsi tönk.

Megyei s helyi hírek.

* **Hymen**, Glatz János, a fővárosi egyesült takarékpénztár változtatásának főnöke, nőt vett Király Róza kasszaszónai, id. Király Sándor földbirtokos leányát Baján.

* **A helybeli "Sport-egylet"** alapszabályait a belügyminiszterium megerősítette.

* **A sörrelgáló megváltása alsó Bácskában.** Lapunk egyik múlt számban említettük, hogy 32 alsó-bácskai község megváltandó sörrelgálját, küldöttségileg Marsolban József jószágigazgatónál járt, hogy a tárgyban tudakozdják nála. A jószágigazgató — nem tudjuk mi okból — a küldöttségnek megtagadott minden felvilágosítást és kijelentette, hogy oda fog terekedni — a mennyire csak hatalmában áll — hogy a sörrelgáló megváltását lehetetlenné tegye. Ezek után azonban az érdekelte községek értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy a 32 község küldöttsége fog a miniszteriumhoz meneszteni. A küldöttség tehát ez ügyben Rácz György földbirtokos vezetésével áttért a h. hó 20-án. A küldöttség ott volt Tisza miniszterelnöknel; Wekerle államtitkárnál és Fehér Miklós min. tanácsosnál, hogy a kulai sörház és a hozzá tartozó sörmérés jogot megvesse és ugyanakkor vételári ajánlatot is tett. Valamint a miniszterelnök, egy Wekerle és Fehér Miklós ígéretet tettek, hogy a kérdéses sörházat és sörmérés jogot a vevőként fellépő községeknek a becsárón oda fogják adni. — Gromon államtitkár is esatlakozott a választókerületéből jött küldöttséghez választói kerelmére s szószólója volt a bácskaiak

szemmelletten volt. Átkarolta nyakamat s homlokomra esőket nyomott. Azután úgy, amint jött elűnt.

Ismét minden a régi, az esti szellő lágyan lebeg a légben, a békák szivrelható kurutyulása ugyanaz, mint előbb volt s az édes illat, mely a légben terjed, éppoly bódító mint azelőtt. De ah! én egészen más vagyok. A kotelékek, melyek eszmémet a földhöz kötöttek, eltűntek, muzsám esőjka feloldotta őket, s most, mint a léghajó, mely szabadon eresztve fenn repül a magasban, ők is ott usznak a kék éterben. Egy pillanat előtt a világ minden kincséért sem bírtam volna versemet elkészíteni, most csak úgy jönnek, a szebbnél szebb gondolatok. Elő veszem könyvemét és írni akarok. De oh! Fatum! Ámulatomba írónomat a tóba ojtetem s most ott uszik a víz színén té, mint uszott egykor Noé bárkája. De itt nincs, szirt a melyen megakadjon s a habok esendesen ringatva viszik beljebb legnagyobb kétségbeesésemre. A barátságosan pislogó békák ijedten kapják be fejeiket a nem ismert szörnyeteg elől s loccsanás, melyet okoznak, még távolabb hajtják szerencsétlen pályázatomban.

Hah mit tegyek! Az íront okvetlenül elő kell kerítenem, különben legdicsebb gondolataimat szalasztom el.

Fürkészöleg tekintek magam körül, nincs-e a közelben valamely mesztő. És hála legyen neked muzsám, mert csak te küldhetted a soglejt, megpillantok egy hosszán a tó fölé nyuló száraz ágat. Szent áhítattal tekintek reája, hogy jól emlékeim véssém kinézését s már gondolatomba kész az óda, melyet lantom zenéni fog hozzá. De ebben a pillanatban veszem észre, hogy csupán lassan de biztosan halad tovább. Nincs vesztési való idő, felkúszom a fa derekára s mindinkább közelebb érek az eltévedt bárányhoz. Ott függök már a légben, a fa eszica kiemelésen hajlong alattam, mintha tudná mily érző szívet ringat velem.

A békák éneke megszűnik, a zephírek elnémulnak s a esend teljes lesz. En a halajok egészen közel a víz színéhez még egy pillanat gondolataimk papíra varázsolva a község kezeim közt lesz. Még egy nyújtózás és nyakig ülök a hús habok között.

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Apróságok.

ELHERVAD.

Elhervad a rózsá, elhervad a lányka,

Azt a szélnék adják, ezt letezik sírba.

Könnyet ontanak ezért, gyászolják egy évig.

Azután pedig a lakadalmat ülök.

Azt szellőnek adják, és a szellő zugva

A hervadt szirmokat ki viszi a sírra.

— Csak az ég siratja, — lányka sorsa pihen.

Nagyot kacag a szél: ilyen a szerelem.

SZERETSZ?

Szeretsz? — Nagyon, szerelmem tenger!

Az ifjú hisz és óh csalatkozik.

Szól gunyosan: Szerelmem tenger? Ah

Rajt sok hajós is esonakázhatik.

MODERN.

„Nagysád az égbe kérem

Ah mondja, hogy szeret.

Tekintse láng szerelmem

S ne mondjon rá „nem“-et.

És mégis? Ah tehát „nem“?

Oh én boldogtalan!

„Kincsem“ se, lány se, pedig

Ah mennyi pénze van!

Rákóczy Mihály.

Keserű csalódás

— Egy félreismert poéta naplójából. Írta: Csongor. —

A hold fenn ragyogott az égen, s gunyosan mosolygott reám. A csillagok pedig számközozen pislogtak, egyik-egyik elbújt felhő palástja mögé, azután ismét előbukkantak. Én figyelmesen vizsgáltam az eget, ábrándozva bámulván fűnként, gondolatim pedig elkalandoztak a jambusok és trocheusok tömkelegében s iparkodtam belőlök verset alkotni.

A munka nagyon nehezen ment!

Hm! gondolám magamban, még sem olyan könnyű a versírás, mint hittem s egy nagyot sóhajtott. (Tetszik tudni, ez a költés elengedhetlen kelléke) — Azután ismét hozzá fogtam.

A mellettem elterülő tóban lágy andalítóan, bús békakurutyulás hallatszott, s a zephírek édes illatot lengettek körülöttem. Némely bokorban kísérteties fény villant meg akkor, azt hittem, hogy a műszak örömkitérősei fölök lelkesültségem felett, ma már tudom, hogy csak szerény szentjános bogarak voltak.

Egyszerre elváltozott a táj, a fák, a bokrok megelevenedtek, bájos tündérek, pajkos kis manók ugráltak rajtok, esztalanul pajzánkodva egymással a sötét felhők eltűntek az égről s azt helyettük gyönyörű azurkék szín váltotta fel, melyben kisedt angyalok uszátkalt dícséket zengve. Meglepetve bámultam magam elé. Egyszerre eszlani kezdett a kék köd s tündéri világításban egy gyönyörű nő alak jelent meg előttem. Minél inkább közeledett a földhöz, annál jobban kivált bájos alakja. Végre leszált. Istenem! ily tündéri szépséget nem alkothatott volna magának költői telkem. Egészen közel jött hozzám, megismertem, ő volt ideálm boldogságom, mindennem.

Mennyire elsorult szívem, ha ama pillanatra gondolok. Átszellemelve, felemelkedve a földi porból láttam át, akit annyira imádtam, egy angyal képében, a ki lejött a földre, hogy engem boldogítson. Fel akartam nyitni ajkaimat, hogy fénnkölt lelkeim érzelmeit tolmácsoljam, de ah! egy jó gondolat sem jutott eszembe. A tündér pedig mind közelebb jött hozzám, míg végre egé-

Tekintetes szerkesztő úr!
Kérek én is e pár sornak b. lapjában helyet, hogy dr. Donoslovits Vilmos orvos úrnak hádatam és köszönetemet kifejezzem, hogy gyógyíthatatlank hitt öreg láb-bajomtól és süketégetől rövid idő alatt megszabadított. Hála Istennek most ismét járhatok és jól hallok, mit egyedül orvos úrnak köszönhetek. Tisztelettel
Zombor 1887. szept. 14.

Beretics szül. Dzsinsits Katalin s. k.

* E rovart alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

NOVELLATÁR.

Schlemihl Péter

esudálatos története.

Irta: Chamisso. — Fordította: Révész Ernő.

(Folytatás.)

Kisérőm tekintek és ismét megdöbbenem: nem más volt mint a szürkeruhás.

Megmulozotta ijedelmetem s annélkül, hogy engem szóhoz hagyott volna jutni mondá: „Hadd tűzzük hát egymáshoz kölcsönös érdekeinket, mikor ez már egyszer így szokás a világon. Elvádi akármikor ráérünk. — Ez az út a hegység hosszabb, ha végül én nem is gondolt még rá, mégis az egyedül, amelyet ön jözan ésszel választhat; a völgybe nem mellet s a hegyen túlrá a homótt jón oda még kevésbé kívánkozik visszatérni. És épen erre vezet az én utam is.

Hanem már a felkelő nap is elcsapszítja! — Amíg együtt maradunk, arra az időre kölcsön adom az árnyékát s ön viszonzásul megtér közölkében; Gergely így sínes már itt: szolgálatjára leszek majd én. Ön engemet nem szeret — s ezt sajnalom. Hasznatom lehetné azért.

Nem olyan fekete az ördög, mint amiónek festik. — Tegnap ugyan felbösszantott, igaz; de ma már nem akarom ezt bünyöl felőni — ime eddig is szorakoztam, ez be kell ismernie. — Fogadja csak a próbára az árnyékát.”

Felkelt a nap, emberekkel találkoztunk.

Az ajánlatot — bár belső ellenkezéssel — elfogadtam. Mosolygva esztatató földre árnyékomat a mely a ló árnyékához illeszkedve mingyárt elfoglalta helyét és vidáman poroszkált mellettem. — Furán éreztem magamat. Egy esapat paraszt előt lovagoltam el, akik előtem, gazdag ember előtt, födétlen fölverték ki. Tovább íglettém és sovár szemmel, látkéto szívvel tekintgettem oldalt saját árnyékomra, amit most idegen embertől, ellenségtől kaptam kölcsön.

Emez gondolatn, fűttségül lépdélt mellettem.

Ó gyalgos, én lovon ülök — elkábultam, erős volt a kísértés; megrántottam a kantár szarát. a ló vénknyába vágtam a sarkantyút és vágatva ugrattam egy dűlőnk. — De árnyékom nem jött velém; amint megfordultam lesiklott a ló árnyékáról és bevart a országútton törvényes birtokosát.

Szegyenkezte voltam kénytelen visszatérni.

A szürkerkabátos, amint magát zavartatni se magyva befejezte a danát, kinevetelt, helyére igazította árnyékomat és fölilyáosított, hogy majd csak akkor ragaszkodik hozzám és marad meg mellettem, ha jogszerű birtokomba kerül.

„Es ön — folytatá — az árnyékánál tartom fogva, s ön tölem meg nem szabadult. Aki gazdag ember, mint ön is, az el nem lehet árnyék nélkül — ez már nincs máskülömben. Ön csak annyiban érdemel gánesot, hogy ezt nem látja be előbb.”

Utamat a régi úton folytattam.

Élvotem az, életnek minden kényelmét, sőt még gyönyörűségét is, Szabadon, kényenyedn mozzogattam, birtokomban levén — ha mingyárt csak kölcsönként árnyék is s mindenütt részestltem abban a hódolatban, amellyel a gazdaságban adoz a világ; de szívenben hordoztam a halált.

Sajtszerű kísérőm olybá tűntette föl magát mint aki a leg-gazdagabb ember méltatlan szolgálja, nagyon szolgálatra készít volt, mód fölött jártas és ügyos, valóságos mintaképe a komorniknak; de nem tágitott oldalam mellől s folyton ostromolt beszédével, szüntelen abbeli reményét emlegette, hogy végre mégis csak megkötöm az árnyéküzetlet vele, ha egyébeort nem, azért, hogy megszabaduljak tőle.

Törhebre volt, gyűlöletes volt. Amúgy isten igazában féltem tőle. Szinte tőle való függésbe kerültem. Avval igazított le, hogy megszerzetem a világ gyönyörűségeit, a mik előt futni lettem volna kénytelen.

Megadással kellett fogadnom szónoklatát s majd, hogy igazat nem adtam neki. Gazdag ember el nem lehet e világon árnyék nélkül s ha meg akarok maradni abban az állapotban, amelybe most ő helyezett, csak egy vég volt elképzelhető.

Am az szilárd elkötelesem volt, hogy ha már szerelmemet feláldoztam, ha már életem boldogsága elhomályosult lelkemet a világ minden árnyékáért se adom ennek a kreatúrának.

El nem képzelhettem milyen végre ér a dolog.

Egy barlang előtt álltunk egybezen, mit a helységbe járó idegenek meg szoktak látogatni. — Földalatti vízfolyás zngússa hallatszák benne megmérhetetlen mélységből föl és úgy tetszett mintha sohase érne feneket a beledobott kő neszes estében.

Mint már egyébkör is, most is pazar kézzel, káprázotató fényponttal füsté elbüben kívánatos képet, hogy mi mindent nem tehetnek a világban erszényem segítségével, ha visszaszerzem árnyékomat. Könyökömet terdemre támasztva takartam el kezemmel arcomat és úgy hallgattam végig a gonosz beszédű — jellem pedig a esábitás és az erős akarat közt oszlott meg. Nem voltam képes sokáig megmaradni ezen szívbéli kétség közt és a döntő túsira készültem:

(Folyt. köv.)

egyházközség is nem a Drakultis-funak adományozta hirdettet stipendiumát, hanem a Polit gazdag nővéro egyetlen fiának, holott a Polit nővérekné birtokai vannak Újvidéken; pusztán házbérlőre évi 1000 ft jövedelmet huz s azoknál vil van egy vagyonos mostoha fia is, aki az orosz hadseregben ezredes. Mindazonáltal melatlannak hirdeti Rajin eljárását, holott egyebet sem tett mint, hogy beadványában mellékesen azt is érintette, hogy Drakultisné magyar s talán e miatt mellozik a fiát. A mi pedig azt illeti, hogy a Matieva irodalmi működése mellett politikai czelokért is küzd, — hivatozik Rajin a Nese Doha e hó 11-iki számára, mely szerint sem az elnök, sem az alelnök nem irodalmi férfiak s ha az irodalmi működésükért sok elismerést arott Savkovics és Oberknezevics tanárok helyett mégis őket választották meg, milyen irodalmi túrsulat az, melynek élén az irodalomtól lától föl egyének állnak? Bizonytaln politikát is az e túrsulat, sőt pártpolitikát, az a körülmény is bizonyít, hogy 1808-ban Dimitrievics Millan karleázi tanár, Grucis Jovánt, a Srbski Nérod szerkesztőjét Stratimirovics (Györgyöt) s még 58 irodalmi férfít nem akarták befogadni a Matieva tagjai köze, ellenben a Zasztava-párt hívei közül még kereszmárokat és templomszolgákat is befogadtak. Ha ez nem politika, akkor az országgyűlés is irodalmi túrsulat.

* **Beküldetett.** A „Bácska” legutolsó számában, a polgármester választása mozzalmaira vonatkozólag, némi megrovással illoti egy két kulvárosnak e tárgyban tartott külon értekezletét, gyauisítván azokat külon párt- és klikk-érdekkel. A k történetekéért alapsan van értesülve, az igen jól tudja, hogy e gyanúsítás teljesen alapatlan, mert az illető értekezletek, az illető városrészek minden bizottsági tagja, tüzeg pártkülönbösg nélkül meghívottak, és az is bizonyos, hogy hasonló szűkbe körű értekezletok a közvélemény egészséges alakulására és a nézetek tömörülésére káros befolyással soha se lehetnek. Károssa az ilyen értekezleteket legfeljebb az olyan különleges erkölesű eljárás tehetné, mely még a szűkbe megegyezést kereső igyekezetet is, kerülő uton, kisszerű házalással és négyjegy leheszdeléssel kívánja meghusítani; mint ezt, városunk egyik bizottsági tagja, a „közgyék terén szerzett érdemeink” folytatásképp, tenni nem restelte. A kozhangulatnak ilyen szemléni „igazgatója” pontozatokba szedett megrovásra sokkal érdemesebb volna, ha bizonyosnak nem lennének benne, hogy jelzett törkévsé, a józau meggyőződés szilárdaságával szemben megint csak az egyéni öntelenség ártatlan vergődése maradt. Egy városi képviselő.

* **Hol van a teleklönyv Zomborban?** Egy paséri magyar beállit a napokban Zomborba, hogy a teleklönyvet elvégezze dolgát. Sohase volt arra eddig nálunk szükség. Utközben megcsúszott egy sovány úri ember, a kiről feltehethe, hogy utbagizathatja: „Megkövetem alásan a tens tekintetes urat, hol van a teleklönyv? —” A kérdétt nyugodt phlegmával rámutatott a Thurszky-féle házra: „ott van, atyái!”

* **Kinevezés.** A pénzügyminisztérium ideiglenes vezetőségét megbízott miniszterelnök, Bukta Gábor díjnókat a helybeli felügyelő mellé ideiglenes minőségű állami végrehajtóvá nevezte ki.

* **Pályázatok.** A bajai járásbírósigánlj joggyakor-noki állomásra 2 heti határidővel és Szabadka sz. kir. város törvényhatóságánál okt. hó 20-iki határidővel pályázat van hirdetve.

* **A bácsmegeyi helyi érdekű vasút engedélyezése.** A közmunka- és közlekedésügyi miniszter a Szabadkától Zentán át Ó-Becscsig és Zentától Horgosig vezetendő helyi érdekű vasút építésé és üzletére vonatkozó engedély-okmányt gróf Pejaesevich János és Földiak Gyula engedélyesek részére kiadta. A vonal építési hossza 109 km. Az engedélyezett vasút két irányban fogja közvötöteni a forgalmat; egyrészt a szabadka-óbecsai, másrészt a szeged-óbecsai irányban. A vonal nagy fontosságu ugy az érdeklét vidék, nevezetesen Bács-Budrogh-megye közgazdasági érdekei szempontjából, mint általános forgalmi szempontokból, mely utóbbi irányban a vonal azon igényével lép föl, hogy az építés és tervezés alatt álló torontali vasutakkal összekötésbe hozva, közvetlen átmeneti irányt képezzen Panesova illetve Kubin felé. Az engedélyezett vonal tényleges építési tőkje 2,945,000 ft s ha az érdekeltsg részéről megajánlott hozzájárulások idejében realizáltak fognak, a pálya építése melőbb gyors elömenetet vehet.

* **A magyarországi községi és körjegyzők** orsz. egyesülete e hó, 21-én tartotta 10-ik rendes, év közgyűlést Budapestben, mely alkalommal az egyet által tavaly hirdettet két pályázat eredményeit is kihirdeték. Az egyik mőnek, mely „Mely lenne az emberből ha csak küzdene” jellegű volt em ellátva, s mely 100 ft pályadíjat nyert szerzője Zsupanszky Lyulomir ó-szivaei közjegyző, ki is a nyert díjat általános eljénés közt az alapítandó jegyző árvaibál-alapjának ajándékozta.

* **Csodmegszüntetések.** Szabotcs Száva újvidéki kereskedő, Hisehenhauser Bernát ó-becsei gabonakereskedő, Honner János újvidéki kereskedő ellen a esod megszüntetett.

* **Halálozás.** Csaszny Ferencz lovag nyeg, es. k. őrnagy, Csaszny József, es. k. 23. gy. ezred helybeli századosának atyja a Ferencz József-rend lovagja, az ötven éves szolgálati érem tulajdonosa e hó 19-én véglegenyűltés következtében Budapestben elhunyt.

* **Értesítés.** A szegedi m. kir. főbábképző-intézetnél a legközelebbi magyar-német tanfolyamra való beiratások október hó 1-től 10-ig tartanak. A fölvetelnél fölmutandó: a születési okirat (keresztlevél), erkölesi és orvosi bizonyítvány. Szegeden, 1887. szeptember hóban. Dr. Mann Jakab igazgató-tanáro.

* **A budapesti kir. főügyész,** Kakas János, es. és kir. 10. sz. huszár-ezredbeli őrmestert, szabadkai kir. törvényszéki fogházőrmesterré nevezte ki.

* **Phylloxerairtó-por** és trágyagyár Budafokon. (A magyar kir. keresk. minisztériummal bejelentve.) Mióta ezen oly rémisítő károkat okozó rovar Európában föllepött, szüntalan kísérlet s próba tetteett oly szer fölállítására, mely ezen rovar pusztítását megakadályozhatná; tényleg föl is találtott oly szer, mely e rovar részben megsemmisítette, de szenedett azáltal, hogy a szőlő-töke is s pedig olyanynyra, hogy a rovar elpusztulásával a szőlő-töke maga is tonkrement s így a ezél, a fátáradalmas munka s költség kárba vesztével még sem érteket el. Egyébkint maga az eljárás a gazdára nézve oly komplikált, oly költséges volt, hogy alig lehetett alkalmazni; végre oly szereket is ajánlottak, melyekről azonban konstátáltott, hogy teljesen hatástalanok s így a ráfordított

idő, munka s költség elveszett. Mintán ezideig a magyarországi szőlők egy negyede már részben vagy egészen elpusztítottott e rovar által, s egész vidékek a szőlőtoke jövedelmé elvesztével a koldusbotra jutottak; végre mégis sikerült oly szer fölaltalni, mely hatóság anyagok végre összetételével — kello s könnyű alkalmazás mellett — nemcsak előli a phylloxerát ott, hol az pusztításait kezdi, hanem ott is, hol a töke már megtámadottat, de abban még némi élőt észlelhető; a beteg tökét meggyógyítja, új erőre élcsíti, termőerőjét visszadítja s fokozza, s a phylloxera további minden támadásának ellenállóvá teszi. Ezenfelül ezen szer egyszerűsmdm kintúno trágya is s a rovar elpusztításán kívül — mint azt a legkísérősb próbák igazolták — a szőlőtökének semmi ártalmara, sőt javára van; s ami a fő, ártót oly alacsony lehte megállapítani, miszerint az minden szőlőgazda alkalmazhatja s egyenesen költségmőnségnek bélyegzettho, ha az illető birtokos ezzel, az okvetlen elpusztulódo termő birtokát meg nem menti. Főként azon szőlőbirtokosok figyelmét hívjuk fel e mentőszere, hol a szomszéd-közösködek már konstátálva van a phylloxera-vész. — miszerint e szer alkalmazásával a vész betörése ellen birtokunkat megóvják, vagy új szőlőknek — hol ezáltal a phylloxera ellen egyszer s mindenkorra megvédelhetik új szőlőiket. Miután a szüret közeledik s ezzel a legalkalmasabb idő, hogy a phylloxerás szőlők ama tökéi, melyek még egy-két élő gyökérrel bírnak, — a további termése desinfiáltotok; erre a körülményre felhívotnak a szőlőgazdák — miszerint már a jövő tavasszal meggyőződhetnek arról, hogy az új szőlőterületek, melyek e porral desinfiáltotnak új életörre élnek s gyümölcsöt fognak hozni, a nem desinfiált területék ellenben menthetlenül el fognak pusztulni a phylloxera által. Egy-egy töke desinfiálás költségé 1 1/2, legfeljebb 2 kra rug. E végül a gyár oly birtokosok részére, kik nagy területék azonnali desinfiálás költségét egyelőre kétségesen találják; kello próba s meggyőződés végett kisebb mennyiségeket ad ki. Jey 100 kgr. (5 — 600 tökére) 10 ft. — 50 kgr. (250 — 300 tökére) 5 ft. — 20 kgr. (100 — 120 tökére) 2 ft 50 kgr. (40 — 50 tökére) 1 ft 50 kgr. beleértve a esomagolást s franco szállítást Buda-fokrol, hajó- vagy vasuton. 10 méterháza rendelésnél (mely 6000 tökére elég) méterháza 8 méteráza számítottak. Nagyobb szőlőterületek desinfiálásánál a költség tökénkint ezt 1 kbra kerül s ilyen nagy területék desinfiálását a gyár a teljes siker biztosítása mellett maga is elővállja s az illető tulajdonosnak az anyagot kell csak a helyszínre szállítatni. Új szőlőfoltokéknél (mely oly területék is, melyek szőlőtökét a phylloxera ölte ki), ugyancz a mennyiségű por elegendő. Ekkor aztán szükségelenné válik idegen országbeli drága s amellet költséges voszokot hozatni; áltlteni lehet phylloxerás szőlőtöke veszejét is, mely kelloleg gyokerevze van. Az alkalmas idő erre természetesen a tavasz. Megrendelések közvetlen a gyár-ügyvezetéséshoz Budafokra intézendők, s minden megrendeléshez a teljes használti utasítás esztallott, mely szerint minden szőlőtöke könnyen desinfiáltotja a szőlőt. Teljes tisztelettel a phylloxerairtó-por- és trágyagyár ügyvezetéséshoz Budafokon.

*) **Kinek kell ingyen** egy díszes képes naptár? az fizessen elő a 25,000 példányban megjelölő „Budapest” című képes politikai naplira legalább egy 1/4 évre. Fennáll 11 év óta környeze a legjobb erők által. Előfizetési ára: egész évre 12 ft; félévre 6 ft; negyedévre 3 ft.

*) **Budapesti Hírlap.** Hogy a magyar sajtó az utóbbi évek alatt hova fejlődött, annak legszembeesőbb bizonyítéka a „Budapesti Hírlap”. Magyarország legelérhetőbb, legkedveltebb újsága, a mely naponkint immár annyi példányban jelenik meg, amennyit eddig nem mutatott föl nálunk egyetlen egy magyar lap sem; jele ez a művelt magyar közönség oly mértő bizalmának, a minővel a sajtónak még egy orgánusa sem díszesked. A „Budapesti Hírlap” programját: magyar szemlében működni a magyarságot, fényesen igazolta az olvasóközönség, pártkülönbösg nélkül. A lap vezérezékeké mindig a közvéleményt fejezik ki függetlenül és nyíltan; térea és szőpírdalmi rovatai a becses és érdekes olvasmányok egész tömegét adják; a napi eseményekről pedig úgy a szerkesztőség belső tagjai, mint külső dolgozóitnak munkája által oly gyors, hű és kimerítő értesítésekkel szolgol, mint Magyarországon egyetlen más lap sem. Ugy a hazai vidékek, mint az egész külföld nagyvárosaiban saját tudósítói vannak, a kik minden nap táviratokban közlik a „Budapesti Hírlap”-al a nevezetesebb eseményeket. E naponkint oly bő és érdekes tartalommal megjelenő lap kedves vendége lehet minden magyar háznak és szívesen láthatja minden esalás is, mert a szerkesztőségnek gondja van rá, hogy a „Budapesti Hírlap” mindig a jó izést szolgálja. Rendkívüli események mellett rendkívüli olcsósága is: negyedévkint csak 3 ft 50 kgr., egy hóra 1 ft 20 kgr. A „Budapesti Hírlap” megérdemli, hogy eddigi nagy sikere még jobban fokozódjék és maradjon mindig a magyar közönség kedvence. Az előfizetők vidékről legelőszérűbben postatanfolyanul eszközölhetők következő cím alatt: A „Budapesti Hírlap” kiadói-hivatalnak, IV. kerület, kalap-utca 16. szám. 2-3

25,000 példányban megjelölő

„Budapest” című képes politikai naplira, — mely közelebb XII-ik évfolyamába lép — évről-évre nagyobb elterjedésnek árvend. Ma már annyi példányban jelenik meg, hogy két rotációs-gépen nyomják, a mi hírlapiradalmunkban valóban páratlanul elő eset. A „Budapest” e szokatlan elterjedésűt egyrészt határozott nemzeties független irányának, másrészt pedig eredeti rajzok után készült képeinek köszönheti, melyek naponta megjelennek, különösen pedig annak, hogy nem nyújtja el az események leírását, hanem röviden valóban, gyorsan ad hírt mindenről a mi úgy a hazában, mint a külföldön történik. Vezérezékeit közeletünk jélesei, s orsz. képviselői írják. Tárcarovata élénk és változatos. Folyvást három érdekesfűző, de irodalmi színvonalon álló regény közöl egyszerre; az egyiket naponkint illusztrálva. Nagy súlyt fektet a közgazdasági rovatra is a mely — a többi lapoktól eltérőleg — bárki által könnyen érthető irányban szerkesztetik. Ezenkívül hetenkint „Új Budapest” cím alatt humoros mellékletet esatol képekkel a fölaphoz. A gazdáknak, iparosoknak, lelkészeknek, tisztviselőknak, tanítóknak, szóval azoknak, a kik hokros napiteendők mellett nem érnek rá sokat olvasni az azt mindentől alapos tájékozást óhajtának nyerni, — bátran ajánljuk a „Budapest”-et, mert — torjédelmet tekintve, — tényleg ez a legolcsóbb lap hazánkban. — Előfizetési ára egy hóra, csak 1 ft; negyedévre 3 ft; félévre 6 ft; egy évre 12 ft. A „Budapest” előfizető még a következő kedvezményben részesülnek: aki egész évre előfizet s az előfizetési összegét (12 ft) egyszerre küldi be, az a „Budapest Nagy Képes Naptárát” ingyen, aki fél évre előfizet s az előfizetési összegét (6 ft) egyszerre küldi be, az a „Budapest, Kis Képes Naptárát” ingyen vagy a Nagy Képes Naptár 40 krt., aki negyedévre fizet elő s az előfizetési összegét (3 forint) egyszerre küldi be, az a „Kis Képes Mese-Naptárát” ingyen vagy a Nagy Naptár 50 krt., vagy a Kis Naptár 25 krt. kedvezményes ár mellett fogja kapni. Mutatványismókkal bárkinek ingyen szolgál a „Budapest” kiadóhivatala. IV. k. Sarkantus-utca 3. sz. a. 1-2

NYILTTÉR.*)

Fekete selyem Failla Française, sűrű, sáfrín mervelleux, sáfrín luxor, atlasz, damaszt, ripsz és taféta 1 frt 10 krtól méterenként egész 8 frt 85 krig (körülbelül 120 quilsításban) székül egy-egy ruhában s egész darabokban vámentesen hához szállítja Henneberg G. selyemgyár-raktára (es. és kir. udv. szállító) Zürich. Minták postafordulattal. Levelek 10 krral bérmentesíthetők.

*) E rovat alatt közöltöket nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő és kiadó-laptulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

HIRDETÉSEK.

„Ein dummes Genie“

„Noblesse oblige“

Rozelle von Moriz Jókai.

Roman von Friedrich Spielhagen.

Das neueste Werk des gefeierten Dichters, eine Novelle von spanischer Handlung und reizendem Humor erscheint vom 18. Sept. ab nur im

Ein Meisterwerk moderner Erzählkunst des weltberühmten Romanicers, alleiniges Recht der Reproduktion für Ungarn, erscheint vom 1. Okt. ab nur im

„Budapester Tagblatt“

„Budapester Tagblatt“

Den mit 1. Oktober neu eintretenden Abonnenten werden sämtliche Fortsetzungen von „Ein dummes“ Genie von Moriz Jókai gratis nachgeliefert.

Prenumerationspreise:

Ganzjährig . . . . . 14.— | Vierteljährig 3.50
Halbjährig . . . . . 7.— | Monatlich 1.20

DIE ADMINISTRATION

„Budapester Tagblatt.“
V. Dorotheagasse Nr. 6. (Wurmhof)

Roth Albert

a nagyméltóságú m. k. földm. ipar és kereskedelmi miniszterium rendelete folytán hatóságilag engedélyezett adók és illeték ügyekbeni értesítési és közbenjárási irodáját ajánlja helytelenül kiszabott és illeték-telenül behajtott adók és illeték ügyekben.

Ó Felsőge

Kéretik az egyedül helyes elnevezést

6 arany- és érdem-érem. Széküldés 1886-ben 1 millió palack.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

Kis adagban hatásos, nem kellemetlen ízű. Dr. Korányi, tan.

használni. Raktárak mindenütt. A széküldési igazgatóság: Budapestben.

Hatásosabb mint a többi budai vizek. Dr. Gebhardt, tan.

Kapható Zomborban: Falcione G., Weidinger S. és Zs. Sztrilich Zsigmond, Engel A. és Nikoltis István uraknál.

Magyar ipar.

A német-prónai posztó-gyár részvény-társaság

ajánlja mindennemű saját gyártmányu a gyapjuszövő iparba vágó készítményeit, u. m. Legújabb divat-kelméket, posztót, tiffli, peruvien, doskin, trikó és különféle kabát-szőveteket, kamgarn, loden, azur és halina-posztókat, kizárólagosan tiszta gyapjuból és valódi színekben. Továbbá ágy- és lőtakarókat, mindennemű pokrőczokat stb. Megrendelések a képviselőséghez intézendők következő cím alatt:

A német-prónai posztógyár
minta-raktára
Budapest, Muzeum-körút 10. szám.
Ugyanitt raktáron lévő árúinkat kicsinyben is gyári áronként árusítjuk.
Kívánatra mintákat bérmentve küldünk.

Magyar ipar.

OBLÁT KÁROLY ZOMBORBAN

ajánlja

a legújabb betűkkel és gépekkel alkalmasan felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJÁT

minden a könyvnyomdal szakmába vágó munkák elkészítésére.

Izléses kiállítás a legolcsóbb árak mellett!

Takarékpénztárak és egyéb intézetek valamint egyesületek előnyben részesülnek.

Szállítási-üzlet iroda áthelyezése.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy eddig a főutca Millasevits-féle házában levő szállítási-üzlet irodámat saját házába (Rókus-utca 51-ik sz. alatt) fejttem át.

A mostani költözködés alkalmára ajánlom a n. é. közönségnek jeles butorszállító kocsmát és azonkívül rendelkezem még több szállított kocsiival. Kérem tehát a n. é. közönséget, hogy az irányomban tanúsított bizalmat továbbra is megtartsa melyet én a gondos és gyors szállítással iparkodni fogok mint ezelőtt, ugy a jövőben is teljesen kiérdemelni.

Alázatos tisztelettel 4-4

Weil Márk

szállító Rókus-utca 51. sz. saját házában.

„Restaurator“

(Migraine-Essencia)

cs. kir. kizár. szab. hatóságilag engedélyezett a m. k. vegykísérleti állomás által felülvizsgált, törvényes védjeggyel ellátva. Eddigelő sikerében még fölülmulthatatlan fej- (Migraine), fül- és fogfájás ellen, különösen **rheumatikus fájalmaknál** és általában idegyengülésből származó betegségekknél. A „Restaurator“ mint általános egészségvédő és üdítő mosdó lél mosakadós által véd mindennemű meghűdés ellen, frissítőleg hat a hőségben, általában a testet külfatások ellen védi. A használati utasítás bővebb felvilágosítást ad. Számítalan hála és elismerő nyilatkozat a „Restaurator“ kitünő hatását bizonyítja. E hála nyilatkozatok megtekintésére a t. cz. közönség rendelkezésére állnak.

Ára egy tővegnek 1 frt 50 kr.

Kapható: **Fürst Alfrédnél,**
Budapest, IV. Károly-utca 18. sz. bolt.

KÉPES CSALÁDI LAPOK

ezimű szépirodalmi, társadalmi, ismeretterjesztő hetilap f. é. október hó 1-jével tizedik évfolyamába lép. Egy évtized nagy idő múltán még az ember életében is, de még nagyobb egy nagy szépirodalmi lap életében. A „Képes Családi Lapok“ ez évtized alatt valóságos irodalmi kincsét szolgáltatott át, a magyar és a külföldi írók tárából, az olvasó közönségnek. És ez korántsem túlzott állítás, mert egyedül csak a kilenczedik évfolyam, a mellékleteket, divatképeket számba se véve, 147 neves írótól 3 regényt s 242 kisebb szépirodalmi munkát s 107 neves művésztől 160 képet tartalmaz. Oly szellemi kincs ez, a melyet tiz annyit se lehetne megszerzeni, mint a mennyi a „Képes Családi Lapok“nak az előfizetési ára. A „Képes Családi Lapok“ tizedik évfolyamában is a legolcsóbb s a legelőkelőbb, legartikulatusabb szépirodalmi lapja leend a magyar hírlap-irodalomnak s ép oly nem es mint izlésteljes irányban szerkesztik mint eddig, élénkség és változatosság tekintetében azonban, túl fogja szárnyalni az eddigi évfolyamokat, más szóval, oly szépirodalmi, mulattató és ismeretterjesztő olvasmányokkal látja el az olvasóit, a melyek valóban művelők, izlésfejlesztők, eszme- és érzelmem-nemesítők s minden szépirodalomban számot tesznek. — A „Képes Családi Lapok“ tizedik évfolyama a szépirodalmi, társadalmi, ismeretterjesztő közleményeken kívül még két érdekes regénnyel („Akinek nincs Istene“ és „Hűséget hűségért.“) kedveskedik olvasóinak. — „Nő a házában“ című melléklete divatképeivel ezután is hűtikára lesz a háztartás és a divat terén hölgyeinknek, miért is tisztelettel kéri különösen hazánk hölgyeinek hatóságos támogatását s eddigi kilencz éves előfizetőinek pártfogását a „Képes Családi Lapok“ szerkesztés és kiadóhivatala.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára:

Egész évre: 6 frt. Félévre: 3 frt. Negyedévre: 1 frt 50 kr., mely összeg Mehner Vilmos kiadóhivatalába (IV. kerület, papnövelde-utca 8 sz.) küldendő.

Mutatványsszámot ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Ganz és Társa,

vasöntő és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN.

BOGYAI ZSIGMOND
Leső sárospataki gőzhengermalomb.

Azon óriási előnyökkel szemben, melyekkel a nagyobb malmok bírnak, a kisebb malmokra nézve életkérdéssé vált már berendezésüket tökéletesbiteni, a mi egyrészt hengerezékek felállítása által, melyek kevesebb erővel sokkal jobb munkát végeznek és másrészt jól szerkesztett turbinák felállítása által elérhető, a létező víz erői jobban kihasználják, mint a vízi kerekek.

Ezen különlegességeinket kívül ajánlkozunk villanyos világítási berendezésekre gyárak és egész városok számára.

Tisztelettel
Ganz és Társa,
vasöntő és gépgyár részvénytársaság
BUDÁN.

Sárospatak, 1887. május 16.

Tekintetes Ganz és társa uraknak, Budapestben.

A midőn számlája kiegyenlítésül ide esatolom . . . egyuttal örömet adok a megelégedésnek kifejezést, amennyiben a XXI. sz. hengerezék ugy a közönséges örésnél, mint a pilésnél a közönséget teljesen kielégíti olyannyira, hogy míg a köveken csak 10% örési díj, a hengeren pedig 12% vám vétetik, mind hengeren kíván öröltetni. — Attól tartok, hogy aratás után kevés lesz egy hengerezék a vendégmalomban Kiváló tisztelettel:

HABERI, KÁROLY
molnármeister, Au.

Saxen, december 12.

Ganz és társa uraknak, Budapestben.

Nékem szállított daralószerk felállítása alkalmával, mely semmi kívánni valót sem hagy, üzletem oly mérveket öltött, hogy kénytelen valék az Önöknek szánt pénzt az üzletbe befektetni. Ezen hengerezék nagyon kevés vizerőt igényel s ép annyit állít elő, mint a francia kőjárát. Örésnél kevés daralászat, de annál több darát eredményezünk, ugy, hogy azon magam mint a többi molnárak nagyon esodálkozunk.

Ennek következtében könnyen versenyezhetek a többi műmalmokkal. Kételezve érzem magamat legszívesebb köszönetemet nyilvánítani, meg lévén győződve, hogy más ezégnél aligha lettem volna így kiszolgálva.
Tisztelettel: **Karl Haberl, s. k.**